

KVALITETSDEKLARATION

Grundskolan: elever per 15 oktober

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Skolväsende och barnomsorg

Produktkod

UF0104

Referenstid

15 oktober 2017

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	3
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	7
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	9
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	10
5.4 Numerisk överensstämmelse	10
Allmänna uppgifter	11
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	11
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	11
C Bevarande och gallring	11
D Uppgiftsskyldighet	11
E EU-reglering och internationell rapportering	11
F Historik	11
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistikens syfte är att redovisa elevsammansättningen över antal elever som går i svensk grundskola (inkl. förskoleklass) och dess förändring över tid.

Uppgifterna utgör en del i Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolsektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att det ska ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken över antalet elever i grundskolan har användare såväl inom som utanför utbildningssektorn. Informationsbehovet omfattar övergripande statistik om antal elever i olika skolformer, inriktningar och geografiska avgränsningar men det finns också behov av mer detaljerad statistik över vilka språk eleverna studerar och eventuella stödbehov.

Huvudanvändarna är Skolverket (det nationella uppföljningssystemet samt den officiella statistiken), SCB:s prognosinstitut, Utbildningsdepartementet, Universitetskanslersämbetet, skolenheter, kommuner och andra skolhuvudmän, företag, forskare och massmedia. Uppgifterna i registret används även till den internationella rapporteringen.

1.2 Statistikens innehåll

De viktigaste målstorheterna är antal elever i grundskola, förskoleklass och sameskola som innehar vissa egenskaper.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen är samtliga elever inskrivna i grundskola, förskoleklass och sameskola

Målpopulationen är samtliga elever inskrivna i grundskola, förskoleklass och sameskola per den 15 oktober. Överensstämmelsen mellan intresse- och målpopulation anses god då merparten elever inskrivna i grundskolan bör finnas inskrivna på en skolenhet den 15 oktober.

Målobjekt utgörs av en elev i grundskola, förskoleklass eller sameskola och observationsobjekt utgörs av en elev som är inrapporterad av uppgiftslämnare till SCB. Det finns inga skillnader mellan målobjekt och observationsobjekt.

1.2.2 Variabler

Målvariablerna i undersökningen stämmer överens med intressevariablerna. Nedan anges de målvariabler/intressevariabler som redovisas i statistiken. Motsvarande observationsvariabler härleds från Registret över totalbefolkningen, Utbildningsregistret och Skolverkets skolenhetsregister. Även om mål- och observationsvariabler överensstämmer väl, föreligger en principiellt viktig skillnad gällande de observationsvariabler som härleds från

registret över totalbefolkningen: målvariablerna avser de förhållanden som skulle gälla om personer var korrekt folkbokförda enligt gällande regelverk, medan observationsvariablerna avser de förhållanden som faktiskt finns registrerade.

Årskurs. Årskurs 0-9 där årskurs 0 innefattar förskoleklass och årskurs 1-9 innefattar grundskola. Observationsvariabeln samlas in från uppgiftslämnare av SCB.

Huvudman. Anger vilken typ av huvudman en skolenhet har; kommun, stat, landsting eller enskild. Internationella skolor redovisas som en egen kategori och kan ha både kommunal och enskild huvudman. Observationsvariabeln härleds från Skolverkets Skolenhetsregister.

Inriktning. Anger vilken typ av inriktning en skolenhet har; Allmän, Konfessionell, Waldorf eller Internationell. Observationsvariabeln härleds från Skolverkets Skolenhetsregister.

Svensk/Utländsk bakgrund. Inrikes född i Sverige med minst en inrikes född förälder respektive utrikes född eller inrikes född med två utrikes födda föräldrar. Observationsvariabeln hämtas från Registret över totalbefolkningen.

Kön. Flickor, pojkar. Observationsvariabeln härleds från individens personnummer.

Folkbokföringskommun (och län). Elevens folkbokföringskommun. Observationsvariabeln härleds från Registret över totalbefolkningen.

Skolkommun (och län). Kommun där skolenhet är belägen. Observationsvariabeln härleds från Skolverkets Skolenhetsregister.

Skolenhet. En skolenhet utgör en administrativ enhet där undervisning bedrivs och där det finns en rektor som ansvarar för ledningen och samordningen av det pedagogiska ansvaret. Observationsvariabeln samlas in från uppgiftslämnare av SCB.

Föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Förgymnasial, gymnasial samt kort eller lång eftergymnasial utbildning. Avser biologiska föräldrar. Observationsvariabeln härleds från Registret över befolkningens utbildning.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken anges som antal, andelar, summor, medelvärden och spridningsmått.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupperingar:

Riket, län, kommun, kommungrupp, skolhuvudman, skolinriktning, skolenhet, kön, årskurs, utländsk bakgrund och föräldrar med eftergymnasial utbildning.

1.2.5 Referenstider

Referenstidpunkten är 15 oktober 2017 eller närliggande vardag.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Insamlingen är en totalundersökning med Skolverkets register över skolenheter som utgångspunkt. Den allmänna bedömningen är att såväl Skolenhetsregistret som den statistik som publiceras håller god kvalitet. Huvudmännen till de skolenheterna som finns inrapporterade i materialet har fått möjlighet att ta del av en återrapport av inrapporterade uppgifter innan publicering för att kunna verifiera att de inskickade uppgifterna är korrekta. Återrapporten innehåller uppgifter om elevantal, modersmål, stödundervisning och moderna språk inom ramen för språkval och elevens val. Svartsbortfall, i form av objektsbortfall (se 2.2.4), förekommer till viss del och kan i enstaka fall leda till skevheter på kommunnivå. Det finns en osäkerhet kring antal elever berättigade till modersmålsundervisning (se 2.2.3). Övriga osäkerhetskällor anses ha ytterst liten påverkan på undersökningens tillförlitlighet.

2.2 Osäkerhetskällor

Osäkerhetskällorna i statistiken bedöms vara små.

Det *kan* ses som ett problem att vissa uppgifter samlas in på individnivå och andra uppgifter på gruppnivå, *se avsnitt 2.2.3 Mätning*.

I statistiken finns individer utan giltigt personnummer vilket bidrar till partiellt bortfall på bakgrundsvariabler, *se avsnitt 2.2.4 Bortfall*.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.2.2 Ramtäckning

Skolenhetsregistret, som utgör ramen för undersökningen, beräknas ha ytterst små täckningsfel. Rampopulationen består av samtliga elever som finns på skolenheter som i skolenhetsregistret har notering om att de bedriver verksamhet inom förskoleklass, grundskola eller sameskola. Vid urvalsdragningen saknades en skolenhet med enskild huvudman i skolenhetsregistret trots att skolenheten bedrev verksamhet. Denna skolenheten ingick därför inte i urvalet.

Viss **undertäckning** vad gäller antalet elever som är berättigade till undervisning i annat modersmål än svenska misstänks förekomma. Det beror på att uppgiftslämnarna ibland har bristande kännedom om de faktiska förhållandena.

Viss **övertäckning** antas bestå av enstaka särskoleelever (elever som är integrerade i grundskolan) felaktigt kan ha rapporterats som grundskoleelever fastän särskolan är en egen skolform. Detta bedöms dock ha marginell inverkan.

Huvudmännen har fått en återrapport över skolenheter med elevantal före publicering och har därmed haft möjlighet att göra en korrigerings om något skulle vara fel.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna till undersökningen *Grundskolan: elever per 15 oktober* samlas in på gruppnivå för fem sameskolor och individnivå för resterande skolor.

Uppgifter gällande modersmål samlas in på individ- och gruppnivå för alla skolenheter utom fem sameskolenheter som lämnar alla uppgifter på gruppnivå. På gruppnivå samlas uppgifter in per skolenhet istället för per individ. Att liknande uppgifter samlas in på både individ och gruppnivå har skapat mätproblem i form av uppgiftslämnare har svårt att lämna samstämmiga antalsuppgifter mellan individ- och gruppnivå. I grundskolans modersmålsinsamling finns 236 uppenbara fel i de lämnade uppgifterna. Felet innebär att antal berättigade elever i individinsamlingen skiljer sig från antalet i gruppinsamlingen. I förskoleklass finns det 139 uppenbara fel.

För insamlingen av modersmål läsåret 2017/18 har modersmål där språket har varit okänt rapporterats in. Det rör sig om 196 elever i förskoleklass och 343 elever i grundskola.

För alla skolor utom sameskolor sker insamlingen via filinläsning där uppgiftslämnarna själva läser in sina filer. Filerna skapas antingen genom ett uttag ur kommunernas elevregistreringssystem eller genom att uppgiftslämnarna själva registrerar uppgifterna i ett Excelformulär och skickar in det via internet. Den fortsatta hanteringen är identisk oavsett inlämningssätt.

För sameskolor lämnas uppgifterna elektroniskt då uppgiftslämnarna själva registrerar sina uppgifter i ett frågeformulär.

Referenstidpunkten 15 oktober är vald för att eleverna i allmänhet har gjort ev. byte av program eller inriktning då. Elevens utbildning vid referenstidpunkten kan därför antas vara representativ för hela läsåret.

Alla elever ska enligt instruktion rapporteras in till SCB även om de saknar svenskt personnummer. Saknas ett giltigt personnummer kan eleven inte följas över tid eftersom kopplingen mellan det tillfälliga personnumret och ett eventuellt nytt svenskt personnummer saknas.

Ett annat problem med avsaknad av personnummer finns för elever som samlas in på gruppnivå (sameskolor). Eftersom vi saknar uppgift om personnummer går det inte att helt utesluta eventuell dubbelrapportering eller att elever som rapporterats tidigare år saknas i årets insamling.

De mätproblem som uppstår i undersökningen består huvudsakligen av att uppgiftslämnarna feltolkar instruktioner eller lämnar ofullständiga och ibland felaktiga uppgifter. Det finns dock kontroller för tvingande uppgiftslämning för utvalda variabler och deras värdemängder, vilket gör att dessa mätproblem minimeras. Inga formella studier har gjorts för att närmare kvantifiera osäkerheter som uppstår till följd av mätfel, men dessa anses vara mycket små. Under modersmålsinsamlingen hösten 2017 bedöms dock uppgifter kring antal berättigade elever till modersmålsinsamling i grundskola och förskoleklass vara mer osäkra än tidigare insamlingsomgångar på grund av ett nytt insamlingsförfarande.

2.2.4 Bortfall

Svarsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värde på en eller flera variabler i en undersökning inte kan hämtas in. Saknas alla värden för ett undersökningsobjekt (t.ex. person, företag, kommun osv.) är det frågan om *objektsbortfall*; saknas enbart vissa värden, handlar det om *partiellt bortfall*.

I undersökningen förekommer *objektsbortfall* i form av att fyra skolenheter med enskild huvudman saknas och en skolenhet med kommunal huvudman saknas.

Partiellt bortfall förekommer för några variabler på individnivå. Skolenheterna rapporterar in elever med skyddad identitet eller utan svenskt personnummer genom att skapa ett tillfälligt personnummer som inte återfinns någon annanstans. Detta medför att bakgrundsvariabler såsom födelseland och hemkommun saknas för dessa elever. Partiellt bortfall återfinns också i föräldrarnas utbildningsbakgrund. I materialet finns totalt 1 168 134 individer. Av dessa saknar 16 398 elever folkbokföringsuppgifter och 42 580 elever saknar uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå. I båda siffrorna är elever med tillfälliga personnummer inkluderade.

För de fem skolenheter som samlas in på gruppnivå saknas dessa uppgifter för alla elever.

Bortfallet bedöms ha liten påverkan på tillförlitligheten i stort.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när det insamlade materialet bearbetas, manuellt eller maskinellt.

För vissa typer av fel som uppkommer vid databeredning (dataregistrering, kodning och granskning/rättning) är det möjligt, att efter studier som bygger på upprepning av dessa moment, ibland dra slutsatser om både risker och konsekvenser.

Andra bearbetningsfel beror på den "mänskliga faktorn", t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den "mänskliga faktorn", både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

För statistiken över elever i grundskolan sker maskinell granskning på ett flertal variabler i samband med dataregistreringen. För att uppgifterna ska kunna skickas in måste uppgiftslämnaren rätta samtliga flaggade fel. Exempel på kontroller som genomförs är; korrekta personnummer, korrekta språkkoder, att eleverna återfinns i realistiska åldersspann etc.

Misstänkta systematiska felaktigheter i materialet rättas efter kontakter med uppgiftslämnarna. När allt material kommit in görs ytterligare kontroller på individ-, skolenhets- och kommunnivå. Exempel på granskningskontroller är dubblett- och rimlighetskontroller, kontroller mot föregående års värden och samgranskning mot andra register.

Sambehandlingar med olika årgångar och register görs för alla individer, dock inte för dem som har tillfälliga personnummer. För elever i sameskolor kan detta inte göras eftersom uppgifterna samlas in på gruppnivå.

Resultaten har rimlighetskontrollerats kontinuerligt under arbetets gång och det finns inget som tyder på att det finns några ytterligare fel från bearbetningsfasen som påverkar statistiken.

2.2.6 Modellantaganden

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Denna kvalitetsdeklaration avser enbart den slutliga statistiken. Ingen preliminär statistik publiceras.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstiden beräknat från referenstidpunkten till publicering är ca 5 månader.

3.2 Frekvens

Målstorheternas referenstid avseende 15 oktober redovisas årligen. Undersökningens uppgiftsinsamlingsfrekvens är även den årlig.

3.3 Punktlighet

Publiceringen sker enligt Publiceringsplanen för serien Sveriges officiella statistik: <https://www.scb.se/publiceringskalendern>.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras på Skolverkets webbplats, www.skolverket.se. Statistik publiceras också i Skolverkets olika publikationsserier, t.ex. "Barn, elever och personal".

Möjlighet finns även att ta fram dynamiska tabeller i databasen SIRIS, www.siris.skolverket.se. I SIRIS presenteras uppgifterna på riks-, kommun- och skolenhetsnivå. Där redovisas också statistiken per huvudman. Det finns även möjlighet att jämföra statistik på riks-, läns- och kommunnivå i jämförelsetalsdatabasen www.jmfal.artisan.se.

För läsåren 1991/92 och tidigare finns elevstatistik publicerad i SCB:s "Statistiska meddelanden", serie U40.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Skolverket svarar på frågor om den publicerade statistiken och utför på beställning enklare specialbearbetningar av primärmaterial. Statistikfrågor kan skickas per e-post till funktionsbrevlådan utbildningsstatistik@skolverket.se.

SCB utför på beställning mer omfattande specialbearbetningar av primärmaterial.

4.3 Presentation

Publiceringen på Skolverkets webbplats består dels av standardiserade tabeller, dels av PM och webbtexter samt mer utförliga publikationer som belyser och kommenterar aktuell statistik.

4.4 Dokumentation

Statistiken över elever i grundskolan är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem i samråd med Skolverket. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0104.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Uppgifterna rörande elever i grundskolan har samlats in på likartat sätt sedan 1995. Under åren 1992 – 1994 samlades elever med annat modersmål än svenska (hemspråk) in separat. Längre bakåt i tiden gjordes insamlingen på annat sätt av Skolöverstyrelsen. Uppgifter om elever i förskoleklass och barn i fritidshem med samma rektor som en grundskola tillkom i insamlingen 1999.

Från och med hösten 2008 lämnas elevuppgifter på individnivå för samtliga kommunala skolor och för nästan alla fristående skolor. Elevuppgifter för fristående skolor med konfessionell inriktning samt sameskolor lämnas på gruppnivå.

Uppgifter om elever med annat modersmål än svenska samlas in på gruppnivå för samtliga skolenheter. Sedan hösten 2017 samlas även uppgift om eleven är berättigad till modersmålsundervisning och deltagande i svenska som andraspråk in på individnivå. Uppgifter om vilket språk eleven är berättigad till samlas fortfarande in på gruppnivå. Nytt för läsåret 2017/18 är att samtliga modersmål där eleven är berättigad ska redovisas. Uppgift om att eleven deltar i svenska som andraspråk har utgått från gruppinsamlingen och är därför det inte längre möjligt att koppla deltagande i svenska som andraspråk till ett specifikt modersmål. Från hösten 2014 samlas uppgifter in om elever med åtgärdsprogram och stödåtgärder på individnivå för alla skolenheter undantaget sameskolor och fristående skolor med konfessionell inriktning. Från hösten 2017 samlas uppgifter om åtgärdsprogram och stödåtgärder in på individnivå för konfessionella skolenheter. Sameskolor lämnar uppgifter på gruppnivå.

Från och med 1 juli 2011 har begreppet "skola" ersatts av ett nytt organisatoriskt begrepp – skolenhet. Införandet av begreppet skolenhet innebär att jämförelser mellan skolor eller avseende antal skolor inte kan göras för tidsperioder som sträcker sig över läsåret 2012/2013 då ändringen fick genomslag i statistiken.

På individnivå är det inte möjligt att göra jämförelser över tid för elever med tillfälliga personnummer.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan redovisningsgrupperna (se avsnitt 1.2.4 *Redovisningsgrupper*) anses generellt vara god i och med att

redovisningsgrupperna i flertalet fall bygger på variabler som härleds från kvalitetsgranskade register hos SCB. Dock kan jämförbarheten för kommuner och skolenheter med ett litet elevunderlag vara vanskelig då variationerna i olika mått kan vara stora.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Genom att samköra materialet med andra register ges möjlighet att följa eleverna i grundskolan över tid. T ex för att se andel som går vidare till gymnasieskolan, andel som börjar studera på högskola, andel som etablerar sig på arbetsmarknaden efter grundskolan mm.

Eftersom statistiken innehåller samma skolenheter som i undersökningen om pedagogisk personal går det även bra att studera t ex lärartäthet.

5.4 Numerisk överensstämmelse

I de tabeller som redovisar uppgifter om folkbokföringskommun har uppgift om folkbokföringskommun ersatts med skolkommun för de elever som saknar folkbokföringsuppgifter.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)). För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt personuppgiftslagen ([1998:204](#)).

C Bevarande och gallring

Bevarandebehov är under utredning.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen ([2001:99](#)) om den officiella statistiken, förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Skolverkets föreskrifter ([SKOLFS 2011:142](#)), senaste ändring ([2016:65](#)).

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken berörs av kommissionens förordning (EU) nr 912/2013. Förordningen är utfärdad 23 september 2013 och reglerar bland annat referensperioder för och vilka uppgifter som efterfrågas i den internationella rapporteringen. Rapportering sker en gång årligen i september. Uppgifter från insamlingen rapporteras bl.a. till OECD och Eurostat.

F Historik

Uppgifterna rörande elever i grundskolan har samlats in sedan början av 1970-talet (gruppstatistik). Sedan 2008 har insamlingen skett på individnivå.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Skolverket
Kontaktinformation	Jesper Brohede
E-post	Fornamn.efternamn@skolverket.se
Telefon	08-527 332 09